

5. RAZRED

HRVATSKI JEZIK I KOMUNIKACIJA

OŠ HJ A.5.1. Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama i iskustvom.

- prepoznaje različite svrhe govorenja: osobna i javna
- primjenjuje različite govorne činove: zahtjev, isprika, zahvala i poziv
- razgovara radi razmjene informacija • opisuje u skladu s jednostavnom strukturom
- pripovijeda kronološki nižući događaje • razgovijetno govori i točno intonira rečenice
- ZADOVOLJAVAJUĆA • razgovara sa svrhom davanja i dobivanja informacija
- DOBRA • primjenjuje različite govorne činove i pripovijeda kronološki
- VRLO DOBRA • primjenjuje različite govorne činove, opisuje prema jednostavnoj kompozicijskoj strukturi i pripovijeda kronološki
- IZNIMNA • primjenjuje različite govorne činove, opisuje prema jednostavnoj kompozicijskoj strukturi i pripovijeda kronološki te prepoznaje različite svrhe govorenja

OŠ HJ A.5.2. Učenik sluša tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.

- prepoznaje slušanje usmjereno na razumijevanje cjelovitog sadržaja teksta
- izdvaja ključne riječi i piše kratke bilješke o slušanome tekstu
- prepričava slušani tekst služeći se bilješkama
- objašnjava nepoznate riječi na temelju vođenoga razgovora i s pomoću rječnika
- ZADOVOLJAVAJUĆA • sluša tekst i izdvaja ključne riječi prema unaprijed zadanim pitanjima
- DOBRA • sluša tekst, izdvaja ključne riječi i piše bilješke
- VRLO DOBRA • sluša tekst, izdvaja ključne riječi, piše bilješke i prepričava slušani tekst
- IZNIMNA • sluša tekst, izdvaja ključne riječi, piše bilješke i objašnjava značenje teksta

OŠ HJ A.5.3. Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.

- prepoznaje svrhu čitanja: osobna i javna
- uočava sastavne elemente grafičke strukture teksta: naslov, podnaslove, fotografije i/ili ilustracije
- izdvaja ključne riječi i piše kratke bilješke
- prepričava tekst služeći se bilješkama
- objašnjava nepoznate riječi na temelju vođenoga razgovora i zaključivanja iz konteksta
- služi se sadržajem i kazalom pojmova u traženju informacija
- ovladava osnovnim tehnikama pretraživanja interneta i knjižničnih kataloga
- ZADOVOLJAVAJUĆA • čita tekst i izdvaja ključne riječi prema unaprijed zadanim pitanjima
- DOBRA • čita tekst, izdvaja ključne riječi i piše bilješke
- VRLO DOBRA • čita tekst, izdvaja ključne riječi, piše bilješke i prepričava pročitani tekst
- IZNIMNA • čita tekst, izdvaja ključne riječi, piše bilješke i objašnjava značenje teksta

OŠ HJ A.5.4. Učenik piše tekstove trodijelne strukture u skladu s temom.

- piše sastavak / tekst trodijelne strukture u skladu sa slobodno odabranom ili zadanom temom
- utvrđuje temu: čita i istražuje o temi u različitim izvorima, povezuje temu sa stečenim znanjem i iskustvom
- piše bilješke o temi: u natuknicama navodi podteme razrađujući temu
- opisuje osobu navodeći pojedinosti i iskazujući svoj doživljaj osobe
- pripovijeda kronološki nižući događaje povezujući rečenice tako da sljedeća proizlazi iz prethodne
- služi se novim riječima koje je čuo ili pročitao istražujući o temi
- provjerava točnost informacija
- točno citira i navodi ime autora

- piše veliko početno slovo u jednorječnim i višerječnim imenima: vlastite imenice i posvojni pridjevi
 - služi se pravopisom radi poštivanja pravopisne norme
 - piše u skladu s usvojenim gramatičkim i pravopisnim pravilima
- ZADOVOLJAVAJUĆA • piše pripovjedne tekstove bez vidljive strukture
- DOBRA • piše pripovjedne tekstove trodijelne strukture ne postižući cjelovitost teksta i stilsku ujednačenost
- VRLO DOBRA • piše pripovjedne tekstove vidljive sadržajne smislenosti i strukture
- IZNIMNA • piše pripovjedne tekstove vidljive sadržajne smislenosti i strukturne povezanosti te stilske ujednačenosti

OŠ HJ A.5.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje znanja o promjenjivim i nepromjenjivim riječima na oglednim i čestim primjerima.

- razlikuje morfološke kategorije kojima se uspostavljaju veze među riječima: rod, broj, padež, lice i vrijeme
 - prepoznaje infinitiv, glagolski pridjev radni, pomoćne glagole
 - izriče prezent, perfekt i futur I.
 - razlikuje opće i vlastite imenice, opisne, posvojne i gradivne pridjeve
 - uočava padeže kao različite oblike iste riječi na čestim i oglednim primjerima
 - provodi stupnjevanje pridjeva na uporabnoj razini
 - provodi (i, gdje je potrebno, bilježi) glasovne promjene u riječima
 - razlikuje nepromjenjive riječi u službi: izricanja okolnosti radnje, odnosa među riječima i povezivanja i preoblike rečenice
- ZADOVOLJAVAJUĆA • razlikuje morfološke kategorije roda, broja, osobe i vremena u svrhu oblikovanja rečenice
- DOBRA • razlikuje vrste promjenjivih i nepromjenjivih riječi na oglednim i čestim primjerima u oblikovanju teksta
- VRLO DOBRA • razlikuje promjenjive i nepromjenjive vrste riječi u službi sklapanja i preoblike rečenice
- IZNIMNA • razlikuje promjenjive i nepromjenjive vrste riječi u službi sklapanja i preoblike rečenice te uočava različite oblike iste riječi u padežnoj paradigmi

OŠ HJ A.5.6. Učenik uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika u užem i širem okružju.

- objašnjava službenu ulogu i uporabu hrvatskoga jezika i latiničnoga pisma u Republici Hrvatskoj
 - razlikuje hrvatski standardni jezik od materinskoga jezika, drugoga jezika, jezika nacionalnih manjina te navodi primjere
 - uspoređuje vlastiti mjesni govor i narječje s hrvatskim standardnim jezikom
 - prepoznaje i izdvaja riječi mjesnoga govora i narječja, razgovornoga jezika te ih zamjenjuje riječima hrvatskoga standardnog jezika
 - razlikuje vlastiti mjesni govor i narječje od drugih govora i narječja
- ZADOVOLJAVAJUĆA • razlikuje vlastiti mjesni govor od standardnoga hrvatskog jezika i navodi primjere
- DOBRA • prepoznaje komunikacijske situacije koje zahtijevaju uporabu standardnoga jezika
- VRLO DOBRA • uočava razliku između standardnoga hrvatskog jezika i materinskoga jezika
- IZNIMNA • razlikuje službeni jezik, materinski jezik, drugi jezik i jezik nacionalnih manjina

KNJIŽEVNOST I STVARALAŠTVO

OŠ HJ B.5.1. Učenik obrazlaže doživljaj književnoga teksta, objašnjava uočene ideje povezujući tekst sa svijetom oko sebe.

- izražava doživljaj o književnome tekstu
 - razvija sposobnost fantazijskoga mišljenja: doživljavanjem pročitanaoga izražava vlastite osjećaje, stavove i vrijednosti
 - komentira i obrazlaže vlastito razumijevanje književnoga teksta
 - prepoznaje glavne ideje i problematiku književnoga teksta i povezuje ih sa stvarnošću
- ZADOVOLJAVAJUĆA • izražava neposredni doživljaj na književni tekst
DOBRA • izražava emocionalni doživljaj i razumijevanje književnoga teksta
VRLO DOBRA • izražava emocionalni doživljaj književnoga teksta i dovodi u vezu razumijevanje književnoga teksta s glavnim idejama
IZNIMNA • obrazlaže emocionalni doživljaj književnoga teksta povezujući ideje književnoga teksta sa svijetom oko sebe

OŠ HJ B.5.2. Učenik razlikuje temeljna žanrovska obilježja književnoga teksta.

- uočava književnost kao umjetnost riječi
 - objašnjava razliku između književnih i ostalih tekstova navodeći primjere
 - razlikuje tekstove prema poetskim, proznim i dramskim obilježjima na osnovi tematike, likova i načina izlaganja, strukture teksta
 - primjenjuje temeljna književnoteorijska znanja: zvučnost i ritmičnost, stih, strofa; pripovijedanje o događajima, opisivanje, dijalog; sceničnost dramskoga teksta, dijalog, monolog, didaskalije na konkretnim primjerima
 - prepoznaje jezično-stilska obilježja književnoga teksta na konkretnim primjerima: preneseno značenje, pjesnička slika, epitet, usporedba
- ZADOVOLJAVAJUĆA • razlikuje poetske, prozne i dramske tekstove navodeći primjere
DOBRA • razlikuje temeljna žanrovska obilježja na osnovi tematike i strukture teksta na poznatim primjerima
VRLO DOBRA • razlikuje temeljna žanrovska obilježja na osnovi tematike, načina izlaganja i strukture teksta na poznatim primjerima
IZNIMNA • razlikuje temeljna žanrovska i jezično-stilska obilježja književnih tekstova na poznatim primjerima

MEDIJI I KULTURA

OŠ HJ C.5.1. Učenik razlikuje tiskane medijske tekstove i izdvaja tekstove / sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti.

- razlikuje tiskane medijske tekstove prema učestalosti izlaženja: dnevne novine, tjedne, mjesečne i godišnje časopise
 - uočava uporabu i organizaciju pojedinih sadržajnih i grafičkih elemenata u različitim tiskanim medijskim tekstovima radi prenošenja poruke
 - prepoznaje kako se grafičkim elementima (naslov, nadnaslov, podnaslov, fotografija/ ilustracija, okvir) oblikuje značenje medijske poruke i stvara željeni učinak na primatelja
 - izdvaja sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti i potiču pozitivne komunikacijske obrasce
- ZADOVOLJAVAJUĆA • razlikuje tiskane medijske tekstove

DOBRA • nabraja sadržajne i grafičke elemente tiskanoga medijskoga teksta i prepoznaje pozitivne vrijednosti u medijskim tekstovima

VRLO DOBRA • izdvaja sadržajne i grafičke elemente tiskanoga medijskoga teksta sa svrhom prenošenja poruke

IZNIMNA • uspoređuje različite tiskane medijske tekstove i uporabu sadržajnih i grafičkih elemenata sa svrhom promicanja pozitivnih vrijednosti

OŠ HJ C.5.2. Učenik opisuje značenje popularnokulturnih tekstova u kontekstu svakodnevnoga života.

- uočava vezu teksta i svijeta koji ga okružuje

- opisuje značenje popularnokulturnih tekstova i povezuje ih sa svakodnevnim životom

- uočava priču kao temelj popularnokulturnih tekstova

- upoznaje pojam popularne kulture

ZADOVOLJAVAJUĆA • prepoznaje popularnokulturne tekstove u kontekstu svakodnevnog života

DOBRA • povezuje popularnokulturne tekstove sa svakodnevnim životom

VRLO DOBRA • objašnjava značenje popularnokulturnih tekstova uočavajući priču kao temeljni element

IZNIMNA • upoznaje pojam popularne kulture na tekstovima s kojima se svakodnevno susreće